

14-15.11.23

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)

Укр.мова

Вч.: Харенко Ю.А.

Розрахований на 2 уроки

Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників

Незмінювані іменники – це іменники, які не змінюються за відмінками.

До незмінюваних іменників належать:

слова іншомовного походження, які закінчуються на голосні:

шосе, колібрі, рагу, Марі, Гаррі, селфі

жіночі прізвища, які закінчуються на приголосний та –о:

Бойко Соломія, Антонюк Варвара.

аббревіатури:

ООН, ЗНО, ДПА

- Такі іменники не мають закінчення і не належать до жодної відміни

Як визначити рід таких іменників?

- ❖ Назви людей розподіляємо на роди за статевими ознаками: *рефері, мсьє – чоловічого роду; леді, міс, мадам – жіночого роду.*
- ❖ Назви тварин належать до чоловічого роду: *поні, гризлі, шимпанзе, какаду.*
  - ❖ *цеце (муха) – жіночого роду*
- ❖ Іменники назви неістот належать до середнього роду: *цунамі, шосе, кімоно, манго, суфле.*

❖ **Географічні назви визначаємо за загальною назвою:** Перу (країна), Міссурі (річка), Гобі (пустеля), Кіліманджаро (гора) – жіночий рід; Делі, Сочі (місто), Онтаріо (озеро) – середній рід; Стромболі (вулкан), Капрі, Хоккайдо (острів) – чоловічий рід.

Рід іменників, які нещодавно прийшли в українську мову визначається так же: саямі, кольрабі, кеш'ю, сулугуні

❖ **Рід аббревіатур визначаємо за головним словом:** ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання (с. р.), НБУ – Національний Банк України (ч. р.), СБУ – Служба безпеки України (ж. р.)

Чоловік і жінка зайшли до затишного кафе. Пан
обрав міцний еспрессо. Леді довго вагалася, обирала
між шоколадним капучіно та вершковим латте.
Врешті – решт, обрала солодке какао.

А що кажуть правила?

У словах іншомовного походження потрібно писати букву **и** після **д, т, з, с, ц, ч, ш, ж, р** (за правилом «дев'ятки») перед приголосними кореня: дискета, таксист, цирк, методика, стимул, зигзаг, шифр, риф, чипси.

Після інших приголосних, на початку та в кінці слова, після голосного звука потрібно писати **і**.

У загальних назвах іншомовного походження **приголосні не подовжуються**: хобі, бароко, піца, комісія, шасі.

Подовження зберігається в окремих загальних назвах: **аннали, білль, бонна, брутто, булла, ванна, вілла, дурра, манна, мадонна, мірра, мокко, мотто, мулла, нетто, панна, панно, пенні, тонна.**

Вправа 1. Запишіть послідовно іменники у дві колонки: 1) змінювані; 2) незмінювані.

Вересень, пюре, сопрано, Індія, кенгуру, поні, Бондаренко (Світлана), леді, траса, Руслан, ВНЗ, кіно, яблуня, говорити, краса, пишучи, кольрабі, сказано.

КЛЮЧ. Підкресліть **перші букви** іменників **першої колонки**. Якщо ви правильно виконали завдання, то з підкреслених букв прочитаєте відгадку на загадку **«Цілий день крильми махає, та в небо не злітає»**.

*Вправа 2. Запишіть словосполучення,
підписуючи рід незмінюваних іменників.*

Елегантна леді, серйозний аташе, гарна
пані, цілеспрямований папараці,
дотепний конферансьє, суворий рефері,
смачне пюре, спортивне кімоно,
яскравий колібрі, прудкий поні,
голосний какаду, надокучлива цеце,
ніжне сопрано.

Чоловічий

рід

Назви істот
чоловічої статі

Назви тварин

Назви вітрів:
торнадо, сироко

+ Бенді, шимі,
кабукі, кантрі,
багі

Жіночий

рід

Назви істот
жіночої статі

Муха цеце

Назви мов:
бенгалі, гінді
+ Авеню, бере,
альма – матер,
бері- бері,
капітель

Середній

рід

Назви неістот

Відмінок

Незмінювані іменники мають для всіх відмінків ту саму форму.
Відмінок цих іменників визначаємо за допомогою питання. **НАПРИКЛАД:**

Зн.в.
приготувати пюре,

М.в.
покласти на пюре.

Н. пюре
Р. пюре
Д. пюре
Зн. пюре
Ор. пюре
М. пюре
Кл. пюре

Групи слів

До незмінюваних іменників належать:

- деякі іменники іншомовного походження, зокрема з кінцевим наголошеним голосним: *кіно, фойє, журі, ательє, трюмо, кенгуру, Марокко* та ін. **АЛЕ:** *пальто, пальта, в пальті;*
- жіночі прізвища на приголосний та на -о: *Олійник, Світлана, Коваленко Катерина;*
- деякі аббревіатури: *ЮНЕСКО, ЄС.*

Розподільний диктант

Аташе, поні, леді, таксі, журі, фрау, конферансьє,
Лімпопо, бра, суфле, маестро, Капрі (острів), Перу
(країна), Кракатау (вулкан), Міссісіпі (річка),
Тбілісі (місто), Кіліманджаро (гора), Онтаріо
(озеро), ВНЗ (вищий навчальний заклад),
УДПУ (Уманський державний педагогічний
університет), ІТА (інформаційне телеграфне
агентство), ЧАЕС (Чорнобильська атомна
електростанція), МЗС (Міністерство закордонних
справ), СПУ (Спілка письменників України).

ч.р.

аташе
поні
конференсьє
маестро
Капрі (острів)
Кракатау (вулкан)
ВНЗ (заклад)
УДПУ (університет)

ж.р.

леді
фрау
Лімпопо (річка)
Перу (країна)
Міссісіпі (річка)
Кіліманджаро (гора)
ЧАЕС (станція)
СПУ (спілка)

с.р.

таксі
журі
бра
суфле
Тбілісі (місто)
Онтаріо (озеро)
ІТА (агентство)
МЗС (міністерство)

Рід невідмінюваних аббревіатур визначають за родом іменника, який входить до аббревіатури в називному відмінку однини.

Проте тут можуть бути й винятки: **НАТО повідомило – середній рід** (набуто за зовнішньою подібністю до іменників середнього роду). До речі, це запозичена аббревіатура – *НАТО* (*NATO – North Atlantic Treaty Organization* – з англ. Північно-атлантична договірна організація). Подібно до цього набувають рід і такі аббревіатури як **ЮНЕСКО, ЄЕС**.

Відредагуйте усно словосполучення.

Балакуче какаду, смачний капучино, спортивний кімоно, красиве поні, багатолюдний Токіо (місто), новий СТО.

Вправа

Прочитайте речення. Визначте відмінок та синтаксичну роль іменника метро в кожному реченні.

1. Метро — один з найзручніших видів міського транспорту.
2. Не кожне місто має метро.
3. Київ може пишатися своїм метро.

Бере (груша) – ж.р.

Боржомі (вода) – ж.р.

Кольрабі (капуста) - ж.р.

Броколі (капуста) – ж.р.

Салямi (ковбаса) - ж.р.

Івасі (риба) – ж.р.

Гурамi (риба) – ж.р.

Путасу (риба) – ж.р.

Фугу (риба) - ж.р.

Барбекю (страва з м'яса) – ч.р.

Сулугуні (сир) – ч.р.

ескімо

желе

тирамісу

безе

авокадо

манго

ківі

лічі

суфле

брі

асорті

крем - брюле

смузі

мохіто

мате

какао

ристрето

еспресо

американо

мокачино

лате

капучино

фрапучино

глясе

• Menu •

Опрацювати
параграфи 42-43,
вивчити правила.
Розробити меню для
вашого кафе,
використовуючи
незмінювані слова.

• Menu •

Повторити
вивчені правила
п.42-43.
Виконати вправу
215 (письмово),
вправу 214 (усно).

